

O.V. 4226

T

37

27/8

1942

Nr. 2023

N O R G E V Å R T L A N D

Oslo, den 27. august 1942.

KRIGSOVERSIKT pr. 26.8.kl.20.

HITLERS MÅL I RUSSLAND I 1942 ER DISSE: Først og fremst vil han sette sig i besittelse av oljefeltene i Kaukasus og avskjære forbindelsen mellom disse og det øvrige Russland ved å trenge fram til Stalingrad og Volga og ødelegge denne viktige ferdelsåre for russerne. Dernest vil han med en kraftig arm støte nordøstover gjennom Voronesj og omringe og tilintetgjøre de armeer som står i Moskva-avsnittet. Denne siste plan er totalt mislykket idet russerne viste en forbausende motstandskraft i området ved Voronesj. Byen Voronesj holdes fremdeles av russerne til tross for gjentatte påstander om det motsatte fra tysk hold. Heller ikke har den spørslige arm som støter fram i Kaukasus og mot Stalingrad oppnådd avgjørende resultater på det tidspunkt da denne kronikk skrives. I Kaukasus har tyskerne erobret byene Pjatigorsk og Krasnodar. Seige kamper med sterke russiske avdelinger foregår nu syd for disse byer. De siste tyske meldinger om at tyskerne skal ha heist det tyske krigsflagg på Kaukasuskjedens høieste topp og at flere av de høieste fjellpassene skal være besatt er ikke bekreftet. Kampene om Stalingrad raser med økende voldsomhet og med et fantastisk oppbud av menn og materiell. Ifølge russiske kilder skal byen være sterkt truet. Som i Leningrad er nu byens arbeidere i full sving med å bygge forsvarsanlegg både i og utenfor byen. Tyskerne rykker fram i to kolonner og vil forsøke å omringe den. Den ene kolonnen som støter fram syd for byen ved Kotelnikovo har gjennom lengre tid været i voldsomme kamper med russiske armeer. De blev kastet tilbake men gjenopptok offensiven og det lykkes dem å drive en kile inn i de russiske linjer. Denne kile er blitt stoppet, meldes det, men stillingen er fremdeles alvorlig. Nord for byen ved Kljetskaja er stillingen ennå alvorligere, idet det her er lykkes tyskerne å gå over Don med sterke avdelinger. På et punkt i dette avsnitt står tyskerne bare 60 km. fra Stalingrad. Hitler kaster inn alt han eier av reserver, for han er nødt til å ta denne byen. For det første må han sikre sin flanke i Kaukasus og for det annet gjelder det for ham å ramme ferdelen på Volga. Men en seier her vil ikke få nogen nevneverdig betydning for de russiske kommunikasjonslinjer i vinter, da Volga som regel er isdekket 5-6 måneder i året. Dessuten må en regne med at russerne har olje-lagre for flere måneder i krig framover. Dertil kommer de ikke utsynlige oljefelter i Ural, samt den omstendighet at det er mulig å skipe oljen fra Kaukasus over Det kaspiske hav og oppover Ural. Det er nu bare 6 uker igjen av "krigssesongen 1942". I løpet av denne tiden skal Hitler utslette de russiske armeer. Vi kan derfor kort og godt si at selv om det skulle lykkes Hitler å ta Stalingrad i høst vil dette på ingen måter være ensbetydende med Russlands nederlag. De russiske armeer er fremdeles intakte og har i år lidt mindre tap enn ifjor. Bak Kaukasus kan allierte armeer fortsette motstand mot en videre fremrykning og beskytte oljefeltene i Kaukasus og det nære Orient. GØTEORGPOSTEN skriver: Tyskland vil komme til å kjempe en ny vinter i Russland og den vil bli verre enn den forrige. Og til neste vår står tyskerne overfor nye uløselige oppgaver.

FRA LUFTFRONTEN I VEST er det forholdsvis lite å melde. Natt til d. 25. august blev Frankfurt am Main og Wiesbaden, samt andre mål i Rhirådet angrepet av sterke britiske flyavdelinger. Frankfurt har tidligere mange ganger været utsatt for britiske angrep, men dette er følgangen at Wiesbaden blir nevnt i de britiske kommunikeer. Samtidig blev flygeplasser og jernbaner i Nederland angrepet. Amerikanske flygende festninger angrep en ubåtstasjon i nærheten av Rouen. Fra alle disse operasjoner savnes 16 britiske fly og ingen amerikanske. Den 24 august blev det foretatt et mindre dagslysangrep mot Emden av Wellington bombefly. Den 22. august vant amerikanerne en stor luftseier over Frankrike. 11 amerikanske flygende festninger kom i kamp med 20-25 Focke-Wulf jegere. Striden varte i 20 minutter og 6 tyske fly blev skutt ned. Alle amerikanske fly vendte tilbake.

ET STORT LUFT- OG SJØSLAG raser ved Salomon-øyene i Stillehavet. Hittil er meldt at 1 japansk slagskip, 1 hangarskip er skadet, 1 mindre hangarskip står i brand, 1 krysser brenner og flere andre skadet. 1 transportskip står i brand. De amerikanske tap er små. Amerikanerne ventet et japansk angrep i den hensikt å gjenerobre de øyer amerikaner tok fra dem for tre uker siden. For nogen tid siden slo de tilbake et annet japansk angrep mot øyene, og her blev 700 japanere fullstendig tilintetgjort. Siden krigens begynnelse har japanerne tapt følgende antall skip: krigsskip: 56 senket, 14 sannsynligvis senket og 53 skadet. handelsskip: 79 senket, 8 sannsynligvis senket og 25 skadet. Ved et japansk luftangrep mot Port Darwin nylig blev 13 fly skutt ned av en angrepsstyrke på 47. Ingen allierte fly gikk tapt. Fra China melder det om japansk tilbaketog.

I EGYPT ER DET STILLE. Det forekommer bare endel patruljering og artilleridueller. Det kommer fremdeles forsterkninger til Rommel. Med den 8. arme har også fått forsterkninger og står nu i sterke stillinger som ikke kan omgåes. Derfor blir Rommel nødt til å foreta et frontalangrep mot de britiske stillingene hvis han vil videre. Churchill uttalte da han var på gjennomreise i Egypt: Vi er fast besluttet på å kjempe for Egypt som om det skulle være England selv. Vi vil sende alt vi kan både sjøveien og gjennom luften for å forsterke Egypts forsvar. Og vi vil ikke bare forsøre, vil vi sette fienden ut av stand til å foreta angrep.

BRASIL HAR ERKLÅRT AKSEMAKTENE KRIG. Brasil har 44 mill. innbyggere og er et av Jordens rikeste land. Det har rike råstoffkilder og leverer stoffer som jermalm, bauxit, nikkel, mangan, gull, rågummi og bomull. Men det viktigste er dets lange kyst og ypperlige havner. Disse havner ligger rett overfor Afrikas vestkyst og havet mellom har ofte vært kalt Dakar-stredet. Brasil liggør 7 timers flyvning fra Dakar. Landet har en her på 2 mill mann medregnet reserver av en flåte som består av 2 slagskip og et ubetydelig luftvåpen. Etter 15 italienske skip er beslaglagt i brasilianske havner. 3 fiendtlige ubåter er nyttig senket utenfor Brasils kyst og en er angrepet. Den portugisiske president Carmona har sendt et hilsendelsesgram til Brasils president Vargas med forsikring om sympati og vennskap.

EN NY STOR KONVOI AMERIKANSKE TROPPER er kommet til Storbritannia. De førte med sig panservogner og kanoner.

250 FABRIKKER BLEV ØDELAGT I KØLN under tusenfly-angrepet. Under angrepet mot Renault-verkene i Paris blev utrustning for 5 panserdivisjonér ødelagt.

DISKUSJONEN OM DET NORDISKE SAMARBEIDET.

I annen halvdel av juli var de kneblede avisene her hjemme svært kjøphøie på grunn av en angivelig dum artikkel i Norsk Tidend om det nordiske samarbeid etter krigen. Og de ellers så også aviser i England og Sverige blev takknemmelig citert bitemvis. Vi har nu materiale til å gi et fullstendig referat av diskusjonen, som viser både de alliertes sikre framtidstre og alle de betydelige svenske avisers forståelse for de norske synsmålene.

Bakgrunnen for Norsk Tidends artikkel 15. juli er en rekke uttalelser i den senere tid om nordisk forsvars forbund fra kjenste politiske skribenter i Sverige. Den fyldigste norske utgivning er gitt av dr. Arne Ordning i radiosending 21. juli samt i en artikkel i tidsskriftet Free Europe.

Dr. Ordning uttaler bl.a.: Det er selvsagt for tidlig å si noget om hvordan vilkårene er etter krigen. Norge og Sverige lever under helt ulike forhold; men vi er overbeviste om at vi også kjemper for Sveriges sak. Det er en avgjørende forskjell på stormakter. Om den ene siden seirer, blir vi fri. Ellers går vi under. Vi forstår den svenske regjerings ønske om å holde landet utenfor krigen; men Norge og Sverige har samme livsinteresser. Vi ønsker nordisk samarbeid, men ikke nordisk isolering. Vi står ikke her under britisk press. Sverige vet bedre hvad fremmed press er. Vi kan ikke se bort fra at et nært samarbeid mellom atlant-demokratiene og Sovjet-Samveldet er en forutsetning for varig fred i Europa.

Utenriksminister Trygve Lie erklærte i et intervju med Svensk Dagbladet og i en ny uttalelse i samme blad 23. juli at vi betrakter ikke spørsmålet om samarbeid med de nordiske land og Atlantmaktene som et enten-eller, men et både-og. Og Svenska Dagbladet fortsetter: "I England og Amerika innbiller sig man nok heller ikke å kunne bestemme om den framtid for Nordens folk, som disse med sin hårdnakkede frihetskjensle vilde forbeholde sig selv å forme. Her danner nordmennene i Norge med sin uhørt dyrekjøpte erfaringer ingen som helst undtagelse."

Times skrev 23. juli at Norges tilslutning til principene i Atlant-overenskomsten nettopp danner et godt grunnlag for nordisk samarbeid.

Både Dagens Nyheter for 22. og Eskilstuna-Kuriren for 23. juli er vel fornøyd med den norske regjerings standpunkt.

Særskilt oppsiktvekkende er en lederartikkel i Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning for 24. juli, der det bl.a. heter at Norge har sin posisjon gitt. Det kjemper på Atlantmaktenes side. Norge er en stormakt på havet. En tilbakevenden til den nøytralitetspolitikk, hvis muligheter definitivt ble forspilt da den svenske statskunst ved det berømmelige regentmøte i Stockholm i oktober 1939 manifisterte dens impotens, det går ikke. Vil Sverige hevde sig i det mellomfolkelige samvær, må det slutte sig til Atlantmaktene. Norge gjør sin innsats i den store kraftprøve som avgjør verdens skjebne. Sverige gjør i denne strid ingen innsats. Den norske regjerings framtidsplaner er på ingen måte svensk-fiendtlige.

Slik taler Torgny Segerstedt frie og bitre ord til sitt eget folk. Så vidt vi vet har de ikke været gjengitt i Lundes og Beggeruds aviser.

"Politiken" har bragt et Roma-telegram om møtet i direktoriet for det fascistiske parti 13. august. Mussolini førte forsetet, og partisekretær minister Vidussoni avla beretning. Denne omtalte en aksjon mot uønskede elemonter i partiet, hvorved 60.000 - altså over seksti tusen - medlemmer er blitt ekskludert. Mange partimedlemmer er dessuten avskjediget fra sine embeder.

"Den annen front" i alliert strategi og tysk propaganda.

For to år siden rystet de grønne gatesangerkolonner ørene våre med sitt evindelige: Wir fahren gegen Engelland! Nu lyder omkvædet: Derson engelskmennene går i land, så - ! Rollene er byttet.

Den tyske propaganda har flittig forberedt hjemmearkédet og de okkuperte land på denne mulighet. Dr. Goebbels har i Das Reich fortalt at vi en morgen kanskje vekkes av et øredyvende invasjons-spetakkel. Avisene flyter over av stoff om kystfestningene i Norge og Vesteuropa. En av de første augustdager utstedte Seyss-Inquart en forordning om at endog hospiteler, sinnsykehus og kloster må bliktet å melde nyankomme til politiet innen 24 timer. Brüsseler Zeitung for 13. august advarte i sin leder civilfolk mot å hjelpe invasjons-tropper.

Den tyske hærledelse er i denne sak like uvitende som vi her hjemme. Initiativet tilhører de alliertes militære og politiske førete. Vi skal bare gjøre oss det klart, at invasjonen ikke er nogen mystisk tryllkunst som plutselig lykkes, men en strategisk operasjon som vi forberedes og prøvekjøres omhyggelig.

Et typisk eksempel på dette er angrepet ved Dieppe 19. august. Det var det første i dagslys og med tanks og tungt artilleri. Alt London-kringfasterens appell til den franske befolkning gjorde det klart at dette ikke var den store og endelige "landgang". Men selv-følgelig tille den tyske propaganda 20. august engelskmennene slike hensikter, så det skulle se ut som et "katastrofalt nederlag".

Den annen front har alt lenge gjort sin nytte. ss-paraden i Paris i slutten av juli viser bl.a. hvor store tyske troppestyrker som er bundet i vest. Men de er ikke sterkere enn at engelskmennene er fullstendig herrer i luften. Frankfurter Zeitung for 16. august må noe si g med å lova at turen også skal komme til å bombe England. Dr. Goebbels har møttet besøke Vesttyskland for å trøste de bombe-rammede. Oslo-avisen fikk 14. august offentliggjøre et Lausanne-tegram om hvor heltemodig folk i Mainz tok angrepet som "hørte til de hardeste angrep som nogensinne er foretatt mot byer i Rhinområdet". Det sier litt når vi husker Mannheim, Essen, Duisburg, Køln, Koblenz, Düsseldorf og så videre.

Drøftelsene omkring den annen front har fra alliert side vært ført under en røksky av argumenter og motargumenter, optimisme og pessimisme, som har preg av nervekrig. Innan dette blir lest, kan mye være endret; men resultatet er helt klart: Tyskerne må svekke landstyrkene i øst og luftstyrkene i vest, og derved er de forlenest midt opp i det de for enhver pris har villet undgå: to-front-krisen.

Nylig kom en nordmann fra Guatemala til Little Norway i Kanada. Siden 9. april 1940 hadde han ikke barbert sig og aktet ikke å ta av skjegget før Norge er blitt fritt. Til sin store sorg fikk han vite at han var for gammel til å bli flyger. Da belånte han høsten på sin kaffeplantasje i Guatemala for 150.000 dollars og gav pengene til en ny hovedbygning på Vests Skeugum, flygernes rekreasjonsplass.

For kort tid siden fikk den danske sendemann i Washington, minister Kauffmann, en stor pengegave som skulle anvendes til bestøgor Danmark. Ministeren sendte beløpet til de norske flygere i Kanada med ordene: "Jeg kan ikke gi mine Danske Søg på bedre Måde."

Send dette reskt videre til neste jøssing!
Et nevn i utide - en nordmann i fengsel!